

KARTA KURSU

Kierunek: HISTORIA

Studia stacjonarne I stopnia (licencjat)

Rok I, semestr 1

Nazwa	Wykład monograficzny- Elita możnowładcza w Polsce XI-XII w. i jej fundacje klasztorne
Nazwa w j. ang.	Monographic lecture – The magnate élite in Poland 11-12 C. and her monastic foundations

Kod		Punktacja ECTS*	1
-----	--	-----------------	---

Koordinator	Prof. dr hab. Jerzy Rajman	Zespół dydaktyczny
-------------	----------------------------	--------------------

Opis kursu (cele kształcenia)

Celem kursu są pogłębione studia nad elitą możnowładczą wczesnego średniowiecza w Polsce. Ukazane zostanie jej znaczenie polityczne i znaczenie w rozwoju kultury polskiej. To ostatnie zagadnienie ma charakter trwały, widoczny do dziś. W założeniu studia te służą zdobyciu zaawansowanej wiedzy ogólnej z epoki, oraz rozwijaniu i doskonaleniu kompetencji i umiejętności potrzebnych do podjęcia wyzwań zawodowych.

Warunki wstępne

Wiedza	Student posiada wiedzę ogólną z zakresu historii średniowiecza na poziomie liceum
Umiejętności	Student opanował podstawowe umiejętności związane z gromadzeniem i przetwarzaniem informacji pozyskiwanych ze źródeł i literatury przedmiotu (poszukiwanie, organizacja, selekcja, analiza, krytyka i interpretacja zawartych w nich informacji)
Kursy	Brak

Efekty kształcenia

Wiedza	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
--------	-----------------------------	-------------------------------------

	W01 Posiada niezbędną wiedzę z zakresu historii politycznej i społecznej XI-XII w.	K_W01, K_W02
	W02 Zna pojęcia związane z historią ustroju i administracji Polski wczesnopiastowskiej.	K_W03, K_W04
	W03 Ma wiedzę dotyczącą historii Kościoła, szczególnie monastycyzmu benedyktyńskiego i monastycyzmu związanego z prądami reformatorskimi w Kościele.	K_W05, K_W06,
	W04 Potrafi scharakteryzować klasztor średniowieczny jako ośrodek rozwoju kultury	K_W02, K_W07

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności	U01, Potrafi wykazać	K_W06, K_U02
	U02, Potrafi wykazać wpływ etosu rycerskiego na funkcjonowanie monarchii średniowiecznej	K_U01, K_U08
	U03, Potrafi wykazać znaczenie kultury monastycznej w ogólnym rozwoju kultury	K_U01, K_U08

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Kompetencje społeczne	K01, Potrafi właściwie ocenić rolę możnowładztwa i rycerstwa w życiu politycznych monarchii wczesnopiastowskiej. Dostrzega analogie w rozwoju sąsiednich państw.	K_K02
	K02, Potrafi właściwie ocenić znaczenie fundacji klasztornych możnowładztwa w rozwoju kultury polskiej	K_K02,
	K03 Potrafi ocenić rolę klasztorów w powstaniu istniejących do dzisiaj miast i wsi	K_K02

Organizacja								
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach						
		A	K	L	S	P	E	
Liczba godzin	15							

Opis metod prowadzenia zajęć

Zajęcia prowadzone są w formie wykładu, z elementami dyskusji.

Formy sprawdzania efektów kształcenia

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01								X					
W02								X					
W03								X					
W04								X					
U01								X					
U02								X					
U03								X					
K01								X					
K02								X					
K03								X					

Kryteria oceny	Obecność na wykładach
----------------	-----------------------

Uwagi	Zaliczenie z oceną
-------	--------------------

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

1. Teorie na temat genezy polskiego możnowładztwa na przykładach poszczególnych rodów (Toporczycy, Awdańcy, Włostowice, Gryfici, Lisowie, Wierzbnowie)
2. Rola polityczna i kulturowa możnowładców na wybranych przykładach: Sieciech, Skarbimir, Michał kanclerz, Piotr Włostowic, Jaksy, arcybiskup Jan, Piotr Wszeborowic
3. Najstarsze możnowładcze fundacje klasztorne: Sieciechów i Lubiń
4. Fenomen fundacji Piotra Włostowica: opactwo kanoników regularnych N. Marii Panny
5. Fenomen fundacji Piotra Włostowica: opactwo św. Wincentego na Ołbinie
6. Początki premonstratensów polskich: opactwo w Brzesku-Chebdownie
7. Zagadka pochodzenia księcia Jaksy. Moźnowładcy wobec idei krucjatowej
8. Fundacje księcia Jaksy: klasztor norbertanek w Zwierzyńcu
9. Fundacje księcia Jaksy: klasztor bożogrobców w Miechowie
10. Arcybiskup Jan i fundacja opactwa cystersów w Jędrzejowie
11. Piotr Wszeborowic i początki klasztoru norbertanek w Strzelnie
12. Skład personalny poszczególnych konwentów i ich znaczenie dla lokalnych społeczności
13. Architektura wczesnych kościołów klasztornych fundacji możnowładczej
14. Rola kulturowa poszczególnych zakonów promowanych przez możnowładztwo
15. Siedziby klasztorów jako zjawisko długiego trwania.

Wykaz literatury podstawowej

- Stanisław Arnold, *Moźnowładztwo polskie w. XI i XII i jego podstawy gospodarczo-społeczne*, w: tegoż, *Z dziejów średniowiecza*, Wybór pism, Warszawa 1968
- Janusz Bieniak, *Polska elita polityczna XII wieku*, w: *Społeczeństwo Polski Średniowiecznej* t. 3, 1985; t., 4, 1990; t. 9, 2001
- Maria Starnawska, *Między Łukowem a Jerozolimą. Zakony krzyżowe na ziemiach polskich w średniowieczu*, Warszawa 1999
- Mikołaj Gładysz, *Zapomniani krzyżowcy. Polska wobec ruchu krucjatowego w XII-XIII wieku*, Warszawa 2002
- Teresa Michałowska, *Średniowiecze*, Warszawa 2000
- Sztuka polska przedromańska i romańska do schyłku XIII wieku*, pod red. M. Walickiego, t. 1-2, Warszawa 1963-1968
- Monarchische und adlige Sakralstiftungen im mittelalterlichen Polen*, red. E. Mühle, Berlin 2013
- Dzieje Kościoła w Polsce*, pod red. A. Wiencka, Warszawa 2008

Wykaz literatury uzupełniającej

- W 850-lecie fundacji opactwa jędrzejowskiego, pod red. D. Olszewskiego, Kielce 1990
- Jerzy Rajman, *Norbertanie polscy w XII wieku. Moźni wobec ordinis novi*, w: *Społeczeństwo Polski Średniowiecznej* t. 8, 1996
- Ryszard Skrzyniarz, *Kanonicy Grobu Bożego i ich religijny, społeczny, edukacyjny i kulturowy wkład w rozwój mieszkańców ziem polskich w średniowieczu*, Lublin 2015
- Anna Pobóg-Lenartowicz, *Kanonicy regularni na Śląsku. Życie konwentów w śląskich*

klasztorach kanoników regularnych w średniowieczu, Opole 1999
Andrzej Wędzki, Miechów w średniowieczu. Studia z dziejów miasta i klasztoru. Zagadka Jaksy,
Warszawa 2014

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

Ilość godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	15
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	0
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	0
Ilość godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	15
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	0
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	0
	Przygotowanie do egzaminu	0
Ogółem bilans czasu pracy		30
Ilość punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		1